

Prednášky z Kristológie

Štrnásť prednáška

Viktor Thieben

Bratislava 28. apríla 1997

Teraz sme v období medzi sviatkami, po Veľkej noci a pred Nanebovstúpením, Turicami. Nanebovstúpenie sú sviatky, o ktorých veľmi málo počujeme. Keď zoberieme ten cirkevný, praktický život, tak sa hovorí veľmi veľa o Vianociach, trochu menej o Veľkej noci a o ďalších sviatkoch sa nehovorí vôbec. To ukazuje tú ezoteriku, ktorá je bezprostredne spojená s týmito sviatkami, ale budeme sa snažiť o tom hovoriť aspoň z určitého hľadiska a lepšie si všimnúť aspoň jednu zásadnú otázku.

Čo vám teraz poviem, berte samozrejme s plnou zodpovednosťou. Avšak ja nie som prírodovedec, no musím hovoriť o niečom, čo sa týka prírodovedcov. Súvisí to s Nanebovstúpením a je to jediný vhodný úvod k tejto problematike. Prečítam vám niečo zo Skutkov apoštolov: „*Odpovedal im: Nie je vašou vecou znať čas a príhodné chvíle, ktoré Otec určil svojou mocou, ale prijmite moc Ducha svätého, ktorý zostúpi na vás a budete mi svedkami aj v Jeruzaleme, aj po celom Judsku, aj v Samárii a až do posledných končín zeme. Len čo to povedal, vzniesol sa im pred očami do výšin a oblak vzal im ho pred oči.*“ (Sk 1,7-9)

Čo je to oblak? Celkom stručne: Poznáme štyri základné typy oblakov. Prvým typom sú oblaky, ktoré sú ako nejaký úzky pás na obzore, to je tzv. *stratus*. Potom sú to oblaky, ktoré predstavujú nejakú skupinu, nie jednoduchú vodnú paru, ale určitú formu - to je práve typické pre oblaky, že spojenie vodného a vzdušného prvku má určitú podobu, formu, hovorí sa napr. kopovitá oblačnosť, to je po latinsky *cumulus*, ktorá sa akumuluje, nazbiera, zhromažďí a vytvára určité formy, ktoré sa menia podľa vetra, teplotných rozdielov medzi okolím a oblakom, ktoré stúpajú aj vyššie, tým sa hovorí *altocumulus*. Ďalej sú to až 5 - 6 tisíc metrov vysoké veže, *nimbus*, a to je najzaujímavejší výtvar oblakov. Potom sú akoby také ľahké závoje, *cirrus*, hmla, ktorá sa rozplýva. Poznáme oblaky, kde prevládajú ľadové kryštáliky, ktoré keď sa predsúvajú pred Slnko, tak napriek tomu vidíte krásne Slnko, lebo sú priehľadné, priesvitné, ale sú aj také, keď stačí malý oblak a Slnko nevidíte, lebo sú tmavé, prevládajú tam vodné kvapky.

Prečo o tom hovorím? Ešte vám zacitujem z evanjelia: „*Ježišu vo premenenie. Po šiestich dňoch pojal Ježiš so sebou Petra, Jakuba a jeho brata Jána, a vyviedol ich na vysoký vrch do samoty. Tam sa premenil pred nimi a tvár mu žiarila stá slnko a rúcho jeho zbelelo stá svetlo... Keď on ešte hovoril, ajhľa, jasný oblak ich zastrel a z oblaku ozval sa hlas.*“ (Mt 17,1-5) Tam, kde vstupujeme do éterickej sféry, to sa javí jasnovidnému oku ako oblak, ktorý má, ako v tom prípade dažďového oblaku, prechodovú úlohu, funkciu medzi pevným zmyslovým svetom a éterickým. Dôležité je, aby sme si uvedomili to, čomu sa obyčajne nevenuje pozornosť.

Na tvorbe oblaku majú podiel všetky štyri skupenstvá, ktoré poznáme. Najprv je tu voda, ktorá vystupuje z nejakej rieky alebo jazera ako vodná para hore a spája sa so vzduchom. Teraz je veľmi dôležité, samozrejme, v akom percentuálnom podiele sa spája, či kvapka, ktorá tu vznikne, sa vznáša, je nesená vzduchom alebo je príliš ťažká a padá. To je jedna vec. Ďalšia vec je, že keď vzduch stúpa pod vplyvom vlhkosti, neustále sa menia pomery hmotnosti. Vyzerá to, že je pokoj, ale pokoj nie je nikdy, lebo na nejakom mieste je teplejšie a inde chladnejšie, na jednom je väčšia vlhkosť na druhom menšia. Vzduch neustále stúpa, až sa dostane do sféry, kde je možno dokonca celkom prudký prechod do stavu ľadových kryštálikov a prechádza do pevného, tuhého skupenstva. Čiže je tu voda, je tu vzduch a ešte niečo, nielen vo forme ľadových kryštálikov je prítomné to tuhé skupenstvo, ale aj ináč.

Pozrite sa, dopoludnia tu mám slnko a ak by ste urobili taký pokus, že závesy stiahnete tak, že by sem dopadol len malý prúd lúčov, tak uvidíte veľmi veľa prachových čiastočiek, ktoré sa vznášajú vo vzduchu. To je tzv. Tyndalov efekt. Vyzerá to strašné, niekedy som sa až zľakol, kým som sa nevyrovnal duševne s tým, že toto človek dýcha, toto strašné množstvo malých čiastočiek. To je veľmi dôležité, aby to vo vzduchu bolo a všade, lebo na tom sa usadzujú neustále kvapky vody. Tieto čiastočky pevnej, teda tuhej látky sú dôležité preto, aby viazali na seba vodnú paru, vodu. A tým je možné, aby vzduch bol taký, aký je. Ináč by bol príliš vlhký, ťažký, nedýchatelný. Tieto prachové čiastočky viažu na seba vodu. Teda v tejto forme má podiel na tvorbe oblaku to pevné a samozrejme to vodné a vzduch. No a keď niekto trošku ovláda fyziku, tak vie, že tieto tri skupenstvá spolu fungujú len pod vplyvom tepla. Od tepla závisí, či vzduch stúpa, či klesá, či sa zahrieva, či ochladzuje, atď.

Ako taký základný prototyp, u nás obvyklých javov pri búrke, je to, že sa vytvára cumulus, ktorý vedľa seba ukladá ďalší a ďalší lístok, až to vyzerá ako veľký karfiol na nebi, stále vyšší a vyšší. U nás v Európe v Alpách siaha až do výšky 7 tisíc metrov, v Afrike až do 17 tisíc metrov. Teraz celkom hore v tej výške nastane veľké ochladenie a kvapky vody sa premenia na ľadové kryštáliky. Okolo nich vzniká

obrovské napätie, jednak sa okolo nich tvoria ďalšie substancie, teda čiastočky vody, ale aj pevné, ktoré potom vedú k tomu, že vznikajú krúpy. Ale vzniká obrovské napätie, lebo tie tepelné rozdiely sú stále väčšie. Niekedy to visí vo vzduchu už. celé hodiny a potom to padne naraz ako obrovské množstvo vody, lebo ten ľad sa premení na vodu. A ten proces môže začať znova, zase sa to tak rozptýli uje, čas nasiakne do pôdy, vznikajú jazerá a rieky, vzniká para, na to je ten veľký kolobeh vody.

Zaujímavé pri tom je, a najmä keď ide o cyklón, o tom si povieme niečo, že takáto veža, takýto útvar má akoby vlastný život. Sám sa reguluje, akoby mal tráviaci trakt, akoby stále sám od seba vstrebával vlhkosť zo vzduchu, teda kvapky vody a sám ich zase premenil na kryštáliky a potom pustil dole vo forme vody. A najmä cyklóny majú svoju určitú vychodenú cestu, tak ako sťahovavé vtáky chodia určitými dráhami. Vieme, že z juhozápadu z Talianska, sem prúdi teplý, zo severu z Nórska a Islandu studený vzduch a že to má svoj určitý rytmus, takmer presne vypočítateľný, ale neustále sa to mení, takže to na 100% predpovedať nemožno. A cyklóny sú vlastne podľa toho princípu postavené ako nejaké veľké rastliny. Majú svoj vlastný tráviaci trakt, svoju funkciu, pomerne samostatné reakcie, tak ako sťahovavé vtáky idú svojimi cestami bez toho, že by sa dali príliš odchyliť od svojej dráhy.

Kam patria takéto úkazy? Je to minerál? Nie. Je to rastlina? Nie. Vidíte, to je to zaujímavé na tom, preto sme o tom museli hovoriť. To je určitá *medziriša*, ktorá vyplní medzeru medzi dvoma presne ohraničenými kategóriami, elementárnymi rišami. To je niečo, čo sa nedá vysvetliť podľa zákona minerálov, ale čo zasahuje vyššie. Táto riša, na to sa musíme predovšetkým zamerať, na tento fenomen, existuje ako medzi minerálom a rastlinou, teda ten prechodný stupeň, to je teda oblak. Oblak je príkladom toho javu, ako som sa vám snažil ukázať, na ktorom sa zúčastňujú všetky štyri skupenstvá a vytvárajú niečo, čo je viac ako len minerál, niečo, čo nepodlieha tým železným zákonom minerálneho sveta.

Ale poďme ďalej. Keď chceme nejaký podobný úkaz nájsť o jeden stupeň vyššie, medzi rastlinou a zvieratom, nie je to také ťažké. Pozrite sa na kvet, ktorý čaká každý rok nato, aby ju nejaký hmyz opelil. Teda je závislá určitým spôsobom na tom, aký postoj k nej zaujíma nejaký živočích. Predstavte si takú včeličku, keď na rastlinnom okvetí zbiera med, posadí sa na tyčinky a vlastne zabezpečuje reprodukciu tej - ktorej rastliny. Čiže aj tu máme veľmi zaujímavú činnosť tej medzisyféry. Dokonca tak, že rastlina je do istej miery odkázaná na činnosť hmyzu, vtákov. Zaseje tam medzisyféra.

Ale poznáme medzisyféru aj v inom zmysle. Pozrite sa, čo robí napríklad vzduch na pokojnej hladine nejakého jazera. Neustále sa dostáva voda do pohybu, niekedy do mierneho, ale niekedy do prudšieho. Pri každom dotyku prechádza medzi vzduchom a vodou niečo z vody do vzduchu, absorbuje vzduch vodu, ale aj

tá vodná plocha absorbuje do seba vzduch. Aj tam hrá medziséra veľkú úlohu.

Teda u Matúša v 28. kap., 20. verši sú významné slová: „... *ostanem u vás vždy až do konca sveta.*” A potom nasleduje to tzv. Nanebovstúpenie. To nie je rozpor, lebo to Nanebovstúpenie znamená, že Ježiš Kristus zmizne pred zrakmi učeníkov. Nie je tam povedané, že ide niekam hore. Vytvoril sa tam oblak a on zmizol pred ich zrakmi. Nevideli ho viac, on vošiel do toho oblaku, do tej medziséry. To patrí k princípu Krista, nemožno povedať, že to patrí ku karme, lebo Kristus nemá karmu. Patrí ku princípu Krista, aby bol odkázaný na tú medziséru.

Pamätáte sa na 2.kap. Lukáša? Tam sú krásne a veľmi významné slová: Jeho rodičia, Jozef a Mária, nenašli miesto v ubytovni a tak sa stalo, že dieťaťko sa tam ocitlo medzi človekom a zvieratom. Teda už tam, medzi ľuďmi nebolo miesto pre neho, no Kristus samozrejme nie je zviera, aleje medzi človekom a zvieratom. A on sám to potom prízvukuje iným spôsobom, keď hovorí v 10. kap. Jána: „*Ja som pastier. Ja som ten, ktorý sa vyzná s ovečkami, ktorému patria ovečky a ktorý patrí k ovečkám.*” Byť pastierom znamená chápať, poznať zvieratá, prenášať ich potreby do ľudskej spoločnosti, ľudsky k nim pristupovať a opačne - nanášať túto disciplínu na stádo oviec. Teda aj tam je medziséra.

Keď sme pri tých výrokoch, predtým pár riadkov stojí: *Ja som tie dvere.* Tu je jasne povedané, že Kristus sa stotožňuje s medzisérou. Nie som ani ty, ani ja, ani on, ja som medzi. Ja som dvere. A známe je, keď hovorí, že *kde sú dvaja spolu v mojom mene, som uprostred nich, som medzi nimi.* Teda, čo to všetko znamená? Budete mať čas o tom uvažovať. Zacitujem zase niečo, čo som pôvodne ani nechcel. Spomeňte si aj nato, ako Ján Krstiteľ pristúpil k svojej veľkej kázni, k svojej veľkej reči, tam pri Jordáne hovoril: *Kráľovstvo božie sa priblížilo.* Kde je tu Kráľovstvo božie? Slovenský je tu kráľovstvo a hovorí sa ríša minerálov alebo rastlín, v nemčine je pre to napr. výraz *reich*, pre oba to isté slovo. Je myslené to isté, je to tá sféra, tá oblasť. Teda tá sféra ducha, tá sféra boha sa priblížila k sfére zemskej.

A ešte niečo. Nad tým opäť treba skutočne uvažovať, premeditovať to. Je samozrejmé, že sa opierame o vieru, o presvedčenie, že existuje Boh Otec, že niečo, čo tu existuje, musí mať svojho stvoriteľa, svojho najvyššieho vládcu, nejaký prvý rozhodujúci prvok. Ale aj to je vlastne postulát uvažujúceho človeka, že tento stvoriteľský impulz, Boh Otec, že všetko čo tvorí, aj on sám a všetko s ním, celý svet, sú obsahom nejakého vedomia. Teda vedome pôsobí ako Svätý Duch, krátko povedané. To je samozrejmé a Ježiš Kristus, teda Syn, je medzi nimi dvoma. On je ten medzičlánok. On nie je ani Boh Otec, ktorý sám tvorí a on nie je ani to čisté vedomie, ktoré to chápe a vníma, on je medzi.

Teda sféra Syna je tá medziríša. A kde je tá medziríša? Kde ju máme hľadať? Nuž vidíte, práve preto sme o tom hovorili - o oblakoch. My ho máme hľadať tam, kde biblicky povedané, knieža tohto sveta, ako sa hovorí Ahrimanovi, nemá moc, kde nesídi, čo už nie je v jeho kompetencii - a to sú tie medzsféry. V týchto medzsférach je to, čo Biblia nazýva Kráľovstvo Božie. Totiž prostredníctvom medzi- sfér vniká po Golgotě tá obrovská slnečná energia, ten zdroj obrovskej energie zo Slnka, ktorý Kristus prináša na Zem.

To, čo Kristus prináša na Zem, to nemôže byť bezprostredne v nejakom jadre. Tam nemôže byť práve tak, ako nemôže byť v nás, v duši. Prečo by sme potom hovorili o ľudskej slobode, keby Kristus ako druhá osoba Svätej trojice, ako posol, prejav Boha bol v nás? Tak kde je naša sloboda? V nás nemôže byť, ale v rôznych formách je v tých medzerách, ktoré sú v našom živote a v našom bytí.

Zoberme napr., že máme svoje myšlienky, presvedčenie - to je moja myšlienka, hocičo si myslím, to je moje, ak aj nič iné, ale toto je moje. Mám svoju vôľu, mám svoje vášne, svoje záujmy, svoje potreby. Ak sa usilujem očistiť svoje myšlienky od nánosov materiálneho sveta, od všetkého, čo sú egoistické, subjektívne názory, záujmy, předpojatosti atď., tak sa dostanem k tzv. čistej myšlienke. Ak sa usilujem očistiť svoju vôľu od egoizmov a zdisciplinovať, aby som mal čistú aktivitu v sebe, je to veľmi ťažké, ale keď sa priblížim k tomu, tak cítim, že táto cesta je schodná. Teda keď mám čistú myšlienku, čistú vôľu - medzi tými dvoma je Kristus.

V harmonizácii týchto protikladov, vo vyrovnávaní tých polarít, je to teraz myslené všeobecne, je Kristus. Ale aj v inej forme. Napr. sa na to pozrime z toho hľadiska, že máme svoje telo - fyzické, éterické, a v tom býva moja duša a duch, astrálne telo a ja. Viete dobre, že obidve kráčajú celkom rôznymi cestami. Najlepšie to vidieť počas spánku. Teda keď nastane harmonizácia medzi týmito dvoma, že nie je medzi nimi protiklad, že nebojujú proti sebe, povedzme, ja ovláda fyzické telo, fyzické telo nie je na prekážku duševnému vývoju atď., tak tu sa prejavuje Kristova sila. V tej harmónii býva Kristus.

Základnou antropozofickou tézou je, že Kristus svojim príchodom, svojou obeťou na kríži (aj tá smrť na kríži sa deje v medzsfére, nie je ani na zemi, ani na nebi), svojou smrťou prináša ako obeť Zemi a človeku zdroj svojich éterických síl, síl Slnka, ktoré pôvodne boli a čiastočne dodnes ešte sú na Slnku. Prináša sem, lebo sa tu na Zemi zakladá nová planetárna sústava. Zem sa stáva stredobodom novej planetárnej sústavy. Toto znamená, že Kráľovstvo Božie sa priblížilo.

Prichádza sem to, čo bolo na Slnku a stáva sa pozemskou stálicou, teda nie planetárnou, ale pozemskou stálicou. Stáva sa na každý prípad silou, ktorá postupne premieňa celý zemský vývoj.

Kristus je zameraný ale predovšetkým na človeka. Zemský vývoj áno, ale cez človeka, s človekom ako tým hlavným aktérom tohoto vývoja a tejto premeny. Tu vidíme, keď sa z toho hľadiska pozrieme na veci, že sa odhalia všetky záhadné fenomény okolo Krista.

Keď my zomrieme, tak naše éterické telo sa jednoducho odpúta od fyzického tela, rozplynie sa v atmosfére, vo vzduchu a je koniec po troch dňoch, No u Krista je to iné. Musí to byť iné. Keď Kristus zomrel, tak pod vplyvom toho veľmi silného éterického slnečného náboja energie sa strhne fyzické telo tiež do tej sféry smrti, čiže neodíde éterické telo od fyzického, ale do istej miery berie fyzické so sebou. Do detailov teraz nemôžem o tom hovoriť. Znamená to, že prítomnosť Kristova vo fyzickom tele znamená jeho preduchovnenie, čiže namiesto toho, aby éterické odišlo a fyzické sa rozpadlo, rozložilo, ako sa patrí podľa ahrimanských princípov, fyzické telo prijíma do seba éterické, lepšie povedané - to éterické natoľko preniká fyzickým, že vzniká telo, ktoré má Ježiš Kristus po vzkriesení. Čiže celkom opačne reagujú určité procesy, symptómy ako u normálneho človeka.

Neznamená to, ako mnohí teológovia tvrdili a najmä v prvých storočiach kresťanstva boli všelijaké názory, že Kristus vlastne podstúpil smrť. To nie je tak, to je nezmysel, lebo len o to sa môže oprieť naše náboženstvo, naša viera, že Kristus vstúpil práve ako nositeľ toho zdroja obrovskej slnečnej energie, svetla, života, tepla, do sféry ahrimanskej a práve Kristova prítomnosť v ahrimanskej sfére, ktorá sa vyznačuje svojou rozkladnou silou (to je základný princíp ahrimanskej sféry - rozklad) spôsobila, že sa tento princíp stretol s proti- princípom Kristovým, s láskou. Spojenie, vyrovnanie protikladov, protipólov, harmonizácia, to je Kristov princíp. Tento princíp zvíťazil nad ahrimanským princípom.

Nie z jedného dňa na druhý, ale je to dané a vzniká to v podvedomí človeka v éterickej oblasti, hlboko pod vedomím. Čo nie je v astrálnej oblasti, o tom nevieme nič. Je to hlboko v podvedomí a z toho vzniká ten fenomén, že človek verí. Vzniká viera. Vzniká to, že síce to nechápem, moje poznanie na to nestačí, neviem ako to je, ale niečo tu je, čiže verím. A poviem vám, že bdelé vedomie človeka, ktoré je viazané na astrálně telo, sa hanbí za to, že v podvedomí verí. Snaží sa to všelijako vysvetliť, že tá viera vlastne nie je viera atď.

Čiže táto aktívna sila, tzv. viera, pozor - to je aktívna sila, nie pasívna odovzdanosť, ale aktívna vnútorná sila, je v podvedomí. Tá vedie k tomu, že vzniká v duši, povedzme, určité napätie, určitý pohyb, ktorý človek nemôže tak ľahko uspokojiť. Ten pohyb vedie k tomu, že človek po niečom túži, prípadne ani nevie po čom, alebo ak vie, tak nevie ako uspokojiť túto túžbu. Ale tá viera je potrebná ako prvý krok k tomu, aby sa človek priblížil k tomu, čo má byť predmetom jeho poznania. Keď sa niekto uzatvára vopred, je neutrálny, je pasívny, je ignorant, neguje, tak nemôže nič robiť. Potom nie

je možné, aby sústredil svoje astrálne sily, sily svojho vedomia na tento predmet, na tento objekt.

Nie je možné, aby človek vôbec pochopil Krista, ale táto túžba je v ňom vrodená. Možno to už povedať, že je vrodená túžba poznať Krista, lebo Kristus sa dostal do tejto medziséry, takže je tu a keďže v tej éterickej medzisére je prítomný, tak má všetky atribúty, ktoré éterický organizmus, éterické sily majú, napr. nekonečná možnosť rozmnožovania sa. Nekonečná možnosť byť súčasne na rôznych miestach. Éterické sily nie sú obmedzené. Čiže tuto ďalej keby som bol čítal, tu stojí: „tak ako ste videli odísť v tých oblakoch Krista, tak ho uvidíte zase prísť, zase v oblakoch.“

Závisí od každého človeka, či Krista v tých oblakoch bude vidieť alebo nie. My sami musíme v sebe pripraviť svojim poznávaním, svojou aktivitou, svojou energiou, tým že akceptujeme Kristove éterické sily, pôdu a možnosti, aby sme Krista mimo seba, v oblakoch videli. Aby sa vytvoril imaginatívne ten obraz, ktorý poznáme vlastne všetci z Biblie, aby sme mohli prežívať to, čomu sa hovorí nový príchod Krista.

Ďakujem vám.